

Smyslem právní ochrany děl a uměleckých výkonů je chránit tvůrčí přínos osoby, která je vytvořila. Výtvoř, které jsou předmětem ochrany, jsou duševním vlastnictvím svého tvůrce. Zákon stanoví vyšší nároky na tvůrčí přínos, který musí být vynaložen pro vznik autorského díla, než jaké musí být vynaloženy na vytvoření uměleckého výkonu. Je požadována individualita díla, zatímco pro umělecký výkon stačí původnost. Toto se odráží také v určitém „odstupňování“ právní ochrany, kterou zákon poskytuje autorům a výkonným umělcům. Z nalezených rozdílů vyplývá, že právní ochrana výkonného umělce je celkově o něco slabší než právní ochrana autora.

Rozborem výlučných osobnostních a majetkových práv jsem došla k tomu, že v některých případech je pozice výkonného umělce zákonem úmyslně oslabena. Příkladem může být to, že doba trvání majetkových práv výkonných umělců je citelně kratší, neboť trvá pouze 50 let od vytvoření (event. zveřejnění) uměleckého výkonu, zatímco ochrana autorských majetkových práv trvá 70 let od smrti autora. Dalším příkladem je právo na označení. V podobě, v jaké existuje pro výkonného umělce, je slabší než autorské právo hned v několika ohledech.

Jindy je rozdíl v úpravách determinován spíše fakticky rozdílnou povahou autorského díla a uměleckého výkonu. To jsou zejména ty případy, kdy autor nějaké právo má a výkonný umělec nikoli, protože by takové právo z povahy věci nevyužil. To se týká zejména práva na odměnu při opětném prodeji díla podle § 24, práva na autorský dohled a práva na přístup k dílu.

Některá oprávnění mají shodně a prakticky ve stejném rozsahu jak autor, tak výkonný umělec např. právo na zveřejnění, zřejmě i právo osobovat si svůj výtvoř, právo na odměnu v souvislosti se zhotovováním rozmnoženin podle §25.

Dílejší rozdíly nalezneme v úpravě nejdůležitějšího majetkového práva, tedy práva užít dílo (umělecký výkon). Rozdíly jsou samozřejmě v okruhu možných způsobů užití, ale také v tom, že výčet způsobů užití autorského díla je demonstrativní, zatímco výčet způsobů užití uměleckého výkonu je taxativní. Do práva nechat užít umělecký výkon navíc zasahuje úplatná zákonná licence podle § 72.

Je možné, že v budoucnu bude docházet k postupnému stírání některých výše uvedených rozdílů. Důvodem jsou ekonomické zájmy na co nejvyšší výnosnosti majetkových práv výkonných umělců. Tento trend se projevuje v mezinárodních úmluvách, ke kterým Česká republika přistoupila, a tak se nutně promítne i do našeho vnitrostátního práva.